

S K R U V E N

av Andreas Kärngard

Denna berättelse är skriven av mig, ovanstående, och alla rättigheter tillhör densamme.
Nyttjande utan mitt godkännande är ej tillåtet.

www.karngard.se

Förord

Jag passerade en grillplats ute på Järvaområdet och vips visste jag vad jag tvunget behövde få ur mig. Håll till godo!

Jag hoppas det regnar utanför ditt fönster - utanför mina regnar det för jämnan.

Barkarby. Stockholm. 7 mars 2021

Den här anekdoten tilldrog sig under den korta tid jag arbetade som vaktmästare åt kommunen. Mitt arbete bestod i att se till att allting fungerade och flöt på i ett antal hyreshus som kommunen ägde. Mina sysslor innefattade allt från att byta glödlampor och lås, till att hjälpa gamla damer plocka ned sina katter från träden på innergårdarna och se till att elektriciteten och värmesystemen höll sig i fungerande skick.

Det är just värmesystemen den här berättelsen kommer att anknyta till. De flesta värmesystem på den här tiden var, tro det eller ej, redan mer eller mindre underhållsfria. Dock var där ett hus som använde sig av ett äldre system; ett gammalt brännpannesystem. Detta var det äldsta huset av dem alla. Av förklarliga skäl var det också det huset jag oftast fick anledning att besöka. Det är också i just det huset den här berättelsen tar sin början.

Jag vill minnas att dagen då detta utspelade sig var en onsdag. Det var mitt i den kalla vintern och värmepannan behövde fyllas på. Under förmiddagen hade jag varit uppe på våning två i det gamla bruna trähuset och hjälpt en äldre herre att lufta elementen. Jag konstaterade att elementen kändes en aning svala och insåg att det var dags att se till pannan. Eftersom den gamla pannan drevs med ved behövde man då och då fylla på med mer; gärna innan elden brann ut.

Väl nere i den kyliga källaren drog jag den gamla ullrocken om mig och skyndade hastigt bort till pannrummet. Då jag stigit in kunde jag direkt känna att pannan hunnit bli sval; det är något som är svårt att undvika att lägga märke till kalla vintrar som denna. Rummet är och bör annars vara ordentligt uppvärmt. Nu var där snarast kallt. Då jag gläntade på den tunga pannluckan förstod jag att jag haft rätt; elden hade brunnit ut.

Då jag började tömma den behållare där aska samlas upp bestämde jag mig för att ta tillfället i akt och gå igenom insidan på pannan. Det är en typ av underhåll man gör mer sällan, men då och då behövs det göras eftersom alla rester inte finner sin väg ned i uppsamlingskärlet, dessutom bygger över tiden sot och kolrester upp en slags beläggning på insidan av pannan. Sagt och gjort; jag började rensa ur insidan på den stora ugnen. I arbetet använder man sig av en stor metallskrapa, och då jag stod där med den och skrapade som bäst, fick jag plötsligt höra ett klonkande ljud. Det hade kommit från den plåthink för sot och utbränt kol som jag ställt mellan mig och pannan. Nyfiken på vad som orsakat ljudet, ställde jag ifrån mig skrapan och så böjde jag mig ned över hinken. I det dunkla ljuset försökte jag med ögon och hand finna något bland all sot och aska. Något som orsakat ljudet.

Så plötsligt kände jag något mot handens fingrar. Jag greppade föremålet och plockade upp det. Det var avlångt och kändes svalt i min hand. I dess ändar fanns något som såg ut att vara gängor. Sannolikt någon form av skruv tänkte jag. Men jag förstod inte vad den var gjord av; för trots att den var lätt som plast ägde

den ändå ett skimmer som av metall. Och det såg inte ut att vara aluminium som så ofta blir grå av oxidering, denna verkade snarare vara gjord av någonting annat.

Ni som känner mig vet att jag är nyfiken till naturen och att jag har ett gott öga till udda prylar. Flera gånger har jag fått höra att jag är lite av en samlare. Om det är så att jag samlar på saker i större utsträckning än någon annan är ju för mig svårt att veta, men där och då stoppade jag alltså skruven i min byxficka. Sedan återupptog jag arbetet med att städa ur och sätta igång pannan; drog jag ut på tiden för länge skulle klagomålen om kyla i lägenheterna snart hopa sig och det ville jag gärna slippa.

Skruven hamnade på hyllan där hemma i vardagsrummet, bland alla andra märkliga föremål jag samlat på mig under åren. Där fanns allt från fågelben och små runda stenar till grönskimrande ägg och ammunition. Väl på hyllan blev den bara en i mängden och skruven föll i glömska.

Ett halvår senare tog mitt liv en annan riktning då jag bytte arbete och därmed var min roll som vaktmästare över. Men en kväll åtta år senare, i samma gamla lägenhet, skulle den där skruven komma att bli föremål för en högst märklig diskussion. En diskussion jag gärna sluppit. Min kamrat från tiden i småskolan hade nyligen flyttat till orten jag vid den tidpunkten bodde i och våra vägar hade korsats då jag sprungit på honom i mataffären. Så kom det sig att vi återupptog vår bekantskap. Vi bestämde där och då att han skulle komma hem till mig på middag senare samma vecka.

Då jag inte vill tråka ut er med detaljer hoppar vi direkt till vad som skedde efter middagen. När vi så hade slagit oss ned i vardagsrumssoffan med varsin konjak i handen, kom samtalet snart in på lättare ämnen och plötsligt hörde jag min gamle vän säga:

“Nej men vad kul! Säg mig, hur kommer det sig att du har en gammal titanskruv där uppe på hyllan?”

Nyfiket undrade jag hur han kunnat avgöra att materialet i den gamla skruven var just titan, varpå min läkarvän förklarade:

“Jo, det hela är mycket enkelt förstår du; titan är nämligen det enda material den mänskliga kroppen accepterar, ja som den inte stöter ifrån sig. Jag känner igen en benskriv när jag ser den. Det där är dock en ganska gammal modell. Var kommer den ifrån, och hur kommer det sig att du har den på hyllan? Ja, om du inte misstyycker att jag frågar?”

En olust hade bosatt sig i mitt bröst. Hans spontana sätt att tala om detta för mig obekanta ämne kändes närmast bisarrt. Jag fann det svårt att säga någonting mer. Min vän som väntade på ett svar, måste sett att någonting var fel eftersom han nu såg på mig med en blick präglad av lika stora delar förundran och nyfikenhet. Efter att jag tagit en stor klunk konjak och kommit till sans, berättade jag för honom om min tid som vaktmästare och hur jag funnit skruven.

Än i dag händer det att jag funderar på hur den hamnade där och om - hemska tanke - annat än ved bränts i den där gamla pannan.